

Atf İçin: Şahin K, 2022. Kayseri İlinde Şeker Pancarı Kota Uygulamalarının Şeker Pancarı Üretimine Etkileri. İğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12(3): 1801 - 1807.

To Cite: Şahin K, 2022. The Effects of Sugar Beet Quota Applications on Sugar Beet Production in Kayseri Province. Journal of the Institute of Science and Technology, 12(3): 1801 – 1807.

Kayseri İlinde Şeker Pancarı Kota Uygulamalarının Şeker Pancarı Üretimine Etkileri

Kasım ŞAHİN^{1*}

ÖZET: Kayseri ili, Türkiye’de şeker pancarı üretiminin yapıldığı önemli iller arasında yer alır. Şeker pancarı, ülkemizde stratejik öneme sahip bir üründür. Tarıma dayalı sanayi için de hammadde sağlamaktadır. Şeker pancarı tarımının diğer sektörlere olan katkısı da düşünüldüğünde sürdürülebilirliğinin sağlanması büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Kota uygulamalarının Kayseri ili Sarıoğlan ilçesi şekerpancarı üretimine olan etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada Olasılığa Dayalı Örneklemeye yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla 156 üretici ile yüz yüze anket görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. İlçede işletme başına ortalama şeker pancarı üretim alanı 44.92 dekadır. Araştırma da çiftçi başına ortalama kota miktarı 233.83 tondur. Çiftçilerin %71,8’i şekerpancarı kota uygulamasında kota miktarının düşük olduğunu belirtmişlerdir. C kotası uygulamasındaki fiyat düşüklüğünün sorun olarak belirtenlerin oranı ise % 92.3 tür. Üreticiler örtülü olarak kota sistemini destekler niteliktedir. Bu durumun, sululu tarım alanlarında şekerpancarı üretebilecek kişilerin üretim yapmasını zorlaştırdığı görülmüştür. Şeker pancarı üretimi ve devamı ettirilme konusunda üreticilerin farklı görüşlere sahiptir. Üretim olumsuz etkileyen ve destekleyen en etkili faktörler ise kuraklık ile birlikte daha çok sulama gereksinimi olması ve şeker pancarına alternatif olarak yetiştirilen ürünlerin de su isteği çok olan bitkiler olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Şeker pancarı üretimi, kota uygulaması, üretim sorunları

The Effects of Sugar Beet Quota Applications on Sugar Beet Production in Kayseri Province

ABSTRACT: Kayseri is among the important provinces where sugar beet production is made in Turkey. Sugar beet is a strategically important product in our country. It also provides raw materials for agriculture-based industry. Considering the contribution of sugar beet agriculture to other sectors, ensuring its sustainability is of great importance. In this research, it was aimed to determine the effects of quota applications on sugar beet production in Sarıoğlan district of Kayseri province. Probability-Based Sampling method was used in this study. For this purpose, data were collected through face-to-face surveys with 156 producers. The average sugar beet production area per enterprise in the district is 44.92 decares. In the research, the average quota per farmer is 233.83 tons. 71.8% of the farmers stated that the quota amount was low in the sugar beet quota application. The percentage of those stating that the low price in the C quota application is a problem is 92.3%. Manufacturers implicitly support the quota system. It is due to the fact that this situation makes it difficult for people who can use irrigated agricultural land to easily switch to production. Producers have different views on sugar beet production and its continuation. The most effective factors that negatively affect the production include the facts that there is a need for higher irrigation due to drought and that the crops grown as an alternative to sugar beet are also water-demanding plants.

Keywords: Sugar beet production, quota application, production problems

¹ Kasım ŞAHİN ([Orcid ID: 0000-0002-6764-181X](https://orcid.org/0000-0002-6764-181X)), İğdır Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, İğdir, Türkiye

***Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Kasım ŞAHİN, e-mail: kasim.sahin@igdir.edu.tr

GİRİŞ

Türkiye, şeker pancarından şeker üreten ülkeler içinde önemli bir ülke olup, Dünya’da beşinci Avrupa da ise dördüncü sırada yer almaktadır. Dünya şeker tüketiminde Türkiye 2 milyon 700 bin ton ile dünyada 12. sırada olduğu görülmektedir (Anonim, 2021). Ülkemizde Kayseri ili, şeker pancarı üretiminin en fazla yapıldığı ilk üç il arasındadır. Şeker pancarı, tarıma dayalı sanayi üretiminde önemli bir hammaddedir.

19.04.2001 yılında kabul edilen 4634 sayılı Şeker Yasası, ülkemiz için şekerpancarı üretimi ve ticaretinde bir başlangıç olarak genel kabul görmüştür. Pankobirlik (Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği) kapsamında faaliyet gösteren şeker fabrikalarında, şeker pancarı üreten üreticiler ile ilgili şeker fabrikası arasında düzenlenen sözleşmeler ile üretim yapılmakta ve fiyat şeker fabrikaları tarafından belirlenmektedir. Genellikle bu fabrikalarda şeker pancarı fiyatı ülke genelinde açıklanan fiyatların üzerinde açıklanmaktadır. Şeker yasası kapsamında sisteme kota getirilmiştir. Kota sistemi kapsamında şekerpancarı üretimi ve şeker tüketimi dengesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda A, B ve C kota sistemleri getirilmiş, uygulamada devam etmektedir. Resmi Gazetenin 27.03.2018 tarihli nüshasında yayımlanarak yürürlüğe 4634 sayılı Şeker Kanunu yeniden düzenlenmiştir. Bu kanunla fabrikalar arasında kota aktarımına karar vermek, Tarım ve Orman Bakanlığına ait Kota artırımını A ve C kotalarıyla ilgili kararlar Bakanlar Kuruluna devredilmiş, sonra ise sistem değişikliği ile Cumhurbaşkanı’na devredilmiştir.

2020 yılında, 3 milyon 363 bin dekar alanda şeker pancarı ekimi yapılmış olup, üretim ise 23 milyon 25 bin ton olmuştur. Toplam şeker pancarı üreticisi sayısı ise 93 812 dir (Anonim, 2021).

Şeker pancarı önemli bir sanayi bitkisidir. Şeker pancarı ile ilgili yapılan yasal düzenlemeler neticesinde ortaya çıkan kota uygulaması, şeker pancarı üreticileri tarafından nasıl değerlendirildiği konusunun incelenmesi önemli hale gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında, şeker pancarı ile ilgili yasal değişikliklerinin üreticiler üzerindeki farklı etkilerinin olduğu ve yetiştirildiği yörelerde önemli bir geçim kaynağı olması bakımından önem taşımaktadır (Dikmen ve Bozdağ, 2018; Eştürk, Ö., 2018; Şentürk, 2020).

Şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle beraber, şeker pancarı üretiminin kota uygulamalarından nasıl etkilendiğinin bilinmesi önem kazanmıştır. Buradan hareketle kota uygulamalarının şeker pancarı üretimi üzerine etkilerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların, özellikle özelleştirme ile ilgileri ortaya konmuştur. Oysa üretime etkileri de belirlenmelidir. Bu çalışmayla, özelleştirmenin şeker pancarı üretimine etkileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Konuyla ilgi doğrudan yapılmış çalışma oldukça azdır. Kepoğlu, 2008, Tuğcu, 2009 ve Döşer, 2019 tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışması ön plana çıkmaktadır. Ancak konuyla dolaylı da olsa ilgili çalışmalar Topcu ve ark., 2012, Koç ve Bulut, 2016, Eştürk, Ö., 2018, Koç ve Ark., 2018 ve Eser ve Bahşi, 2020, dir.

Bu çalışma ile kota uygulamalarının şekerpancarı üretimine etkisi doğrudan araştırılmıştır. Bu alandaki önemli bir eksikliğin giderilmesi hedeflenmiştir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma materyalini, Kayseri ili Sarıoğlan ilçesi PANKOBİRLİK kooperatifine üye şeker pancarı üren çiftçiler ile bire bir yapılan anket sonucu toplanan bilgilerden oluşmuştur. Çalışma alanında 2020 yılı içinde şeker pancarı üreten PANKOBİRLİK kooperatifine kayıtlı 722 üretici bulunmaktadır. 2020 yılı itibariyle 32 434 dekar alanda 226 591 ton şeker pancarı üretilmiş ve Kayseri ve Boğazlıyan Şeker Fabrikalarında şeker üretiminde kullanılmıştır (Çizelge 1).

Araştırma için hazırlanan anket formu araştırmanın amacına uygun olarak ve konunun önemi dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu çalışmada Olasılığa Dayalı Örneklemeye metodu kullanılmıştır. Bu metot ile (Arıkan, 2017);

$$N \times t \times 2 \times p \times q$$

$$n = \frac{N \times t \times 2 \times p \times q}{(N-1) \times D^2 + t \times 2 \times p \times q}$$

formülü kullanılmıştır.

Formülasyonda;

N : Evrenin büyüklüğünü

n : Örneğin büyüklüğünü

D : Örneklemeye kabul edilen hata oranı hatası

P : Evren içinde olayın olma oranı (0.50)

Q : Evren içinde olayın olmama oranı (0.50)

t : t tablosundaki değer

Çalışmada örnek büyüklüğü % 99 güven, +/- % 10 hata payı ile 136 işletme sayısına ulaşılmıştır. Ayrıca 20 adet daha anket daha yapılmış (hata ve anketlerde eksiklik olabilir diye) ve toplamda 156 üretici ile anket görüşmesi yapılmıştır. Anket çalışması Ekim ve Kasım 2020 tarihlerde Sarioğlan ilçesine bağlı, mahallelerde gerçekleştirilmiştir. Anket yapılan çiftçiler mahallelerden rastgele seçilmiştir. Araştırma bulguları frekans dağılımları ve oransal dağılım olarak çizelgelerde verilmiştir. Ayrıca elde edilen verilerin % dağılımları da çizelgelerde yer almıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Sarioğlan ilçesinde 2016-2020 yılları arasında üreticilerin sahip oldukları kota miktarlarının arttığı görülmüştür. İncelene ilçede işletme başına ortalama şeker pancarı üretim alanı 44.92 dekadır. Araştırma da çiftçi başına ortalama kota miktarı 233.83 ton olup, Ilgın ilçesinde yapılan bir çalışmadaki üretici başına düşen 426 ton dan (Eser ve Bahşi, 2020) düşüktür. Bu dönem incelendiğinde, 2020 yılı için, üretici başına ortalama şeker pancarı verimi 6.99 kg/da ve işletme başına üretim ise 313.84 ton olarak belirlenmiştir. Aynı dönemde ilçedeki şeker pancarı üretimi ise toplamda 226 591 ton olarak gerçekleşmiştir(Çizelge 1).

Çizelge 1. Araştırma Alanında Şeker Pancarı Üretici Sayısı, Ekim Alanı, Kota ve Üretim ve Verim Miktarı

Yıllar	2016	2017	2018	2019	2020
Üretici Sayısı	776	810	693	703	722
Ekim Alanı (Da)	38 535	40 082	29 812	35 747	32 434
Üretim Miktarı (Ton)	185 194	187 763	167 800	184 077	226 591
Ortalama Verim (Kg/Da)	4.80	4.68	5.63	5.15	6.99
Kota Miktarı (Ton)	147 668	146 226	144 740	152 366	168 819
Üretici Başına Ortalama Kota (Ton)	190.29	180.53	208.86	216.74	233.82
Üretici Başına Ortalama Pancar Ekim Alanı(Da)	49.66	49.48	43.02	50.85	44.92
Üretici Başına Ortalama Pancar Üretimi(Ton)	238.65	231.81	242.14	261.84	313.84

Kaynak: Anonim, 2020.

Tarımsal faaliyetler arasında şeker pancarı tarımı maliyet ve emek gerektirmesi bakımından diğer bitkisel ürünlere göre daha zahmetlidir. Son yıllarda teknolojinin de devreye girmesiyle başta çapa, sula ve söküm işleri ağırlıklı olarak makinalarla yapılmaktadır. Makine kullanımının çapa ve sökümde yaygınlaşması işgücüne olan talebi düşürmekle birlikte, traktörle yapılan çapalarda bazen tekrar çapaya ihtiyaç duyulmakta ve yabancı işgücü kullanımı ile bu ihtiyaç giderilmektedir. Aynı şekilde tek-çift sıralı veya 6 sıralı pancar söküm makinalarıyla yapılan sökümlerde de makinanın arkasında ürün dökülmelere karşı işgücü kullanılmakta ve genellikle aile işgücünden yararlanılmaktadır. Sulama işinde ise işgücü,

kullanımı için başında yağmurlama boru sistemini döşemek ve hasattan önce toplamada kullanılmaktadır. Araştırma alanında basınçlı sulama sistemi ile su tarım arazilerine iletilmektedir. Sulama ve hasat işlerinde erkek işgücünden yararlanılmaktadır.

Çalışmada görüşülen üreticilerin % 8.3'ü kadın, % 91,7'si ise erkektir. Kadınların şeker pancarı üretiminde işgücüne katılımları azalmakla birlikte, özellikle aile içinde kota sahibi kadınların varlığı devam etmektedir. İşletmelerde yaş durumu incelendiğinde genellikle gençlerin işler de aktif olarak çalıştığı, yaşı daha büyük bireylerin ise işi planlama ve organizasyonunda görev aldıkları görülmüştür. Görüşülen kişilerin % 44.2'si 9-12 yıl arasında eğitime sahiptir. 1-5 yıl arasında eğitime sahip kişilerin oranı ise 26.3'olarak belirlenmiştir (Çizelge 2).

Çizelge 2. Üreticilerin Demografik Özellikleri

Özellik	Sayı	Yüzde (%)
	Cinsiyet	
Kadın	13	8.3
Erkek	143	91.7
Toplam	156	100.0
	Yaş	
18-25	53	34.0
26-40	56	35.9
41+	47	30.1
Toplam	156	100.0
	Eğitim Süresi	
1-5 yıl	41	26.3
6-8 yıl	21	13.5
9-12 yıl	69	44.2
13+	25	16.0
Toplam	156	100.0

Şeker pancarı üretiminin yoğun olarak yapıldığı İç Anadolu Bölgesinde yer alan Kayseri ili Sarioğlan ilçesinde de şeker pancarı üretimi, Kayseri şeker fabrikasının kurulmasıyla birlikte başlamış ve günümüze kadar devam ederek gelmiştir. Çıkarılan şeker yasasıyla kota uygulamasına geçilmiş ve üreticiler farklı miktarlarda şeker pancarı üretim kotasına sahip olmuştur. Geçen süreç içerisinde kota miktarları bazen Şeker Fabrikası tarafından artırılmış, bazen de üreticiler sahip oldukları kotaları birbirlerine devrederek kota uygulaması süregelmiştir. Görüşülen çiftçilerin sahip oldukları kota, ekim ve üretim miktarları Çizelge 3'de verilmiştir. Burada sahip olunan kota miktarları üreticinin kendisinin sahip olduğu kota yanında kendisi tarafından kullanılan (aile, akraba, arkadaş ve geçici kullanılan) kotaları da içermektedir. Çeşitli nedenlerle o üretim yılında şeker pancarı üretimi yapamayacak üreticiler kotalarını başka üreticilere farklı yöntemlerle kullandırabilmektedirler. Ayrıca kota fazlası üretim yapan üreticiler ürünlerini başkaları (yakın akraba ve arkadaş) adına teslim edebilmektedirler. Kütahya ilinde yapılan bir çalışmada kotasını aşan üreticilerin % 15'i ellerindeki fazla pancarı başka üreticilere ya da fabrikalara sattıklarını belirtmiştir (Kuşçuoğlu Yılmaz, ve Uzgören, 2020).

Araştırma kapsamında 156 üretici ile görüşülmüştür. Araştırma alanında şeker pancarı üretiminde karşılaşılan sorunlar önem sırasıyla, sulama maliyeti (%78.2), hastalık ve zararlı ile mücadele (%75.6), işgücü ihtiyacı (%70.5) ve sulama suyu yetersiz (%64.1) şeklindedir (Çizelge 4). Kullanılan girdi miktarı ile verim arasında paralellik görülmektedir. Şeker pancarında tohum, gübre, ilaç, su gibi toprakla direkt etkileşime geçen girdilerin optimal düzeyde kullanılması ve bu girdilerin uygulanma zamanı ve üretim organizasyonunda işgücünün etkin kullanımı da önemlidir (Topcu ve ark., 2012; Erdinç, 2017). Kütahya'da yapılan bir çalışmada işgücü kullanımı, ilaç ve gübre tüketimine kota uygulamasının önemli bir etkisinin olmadığı görülmüştür (Kuşçuoğlu Yılmaz, ve Uzgören, 2020).

Çizelge 3. Şeker Pancarı Kotası (ton), Ekiliş Alanı (da) ve Üretimi (ton)

Özellik	Sayı	Yüzde (%)
Pancar Kotası (ton)	Üretici	Oran
1-100	12	7.7
101-500	36	23.1
501-1000	68	43.6
1001+	40	25.6
Toplam	156	100.0
Ekim Alanı (da)	Üretici	Oran
1-25	11	7.0
26-50	41	26.3
51-100	51	32.7
101+	53	34.0
Toplam	156	100.0
Üretim Miktarı (Ton)	Üretici	Oran
1-100	7	4.5
101-500	38	24.3
501-1000	70	44.9
1001+	41	26.3
Toplam	156	100.0

Çizelge 4. Şeker Pancarı Üretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Zorluklar	Evet (Sayı)	Evet (%)	Hayır (Sayı)	Hayır (%)
Sulama Maliyeti Yüksek	122	78.2	34	21.8
Hastalık ve Zararlı Mücadele Zor	118	75.6	38	24.4
İşgücü İhtiyacı Fazla	110	70.5	46	29.5
Su Yetersiz	100	64.1	56	35.9

Şeker pancarı su isteği çok olan bir bitkidir. Sarıoğlan ilçesinde Sulama Birliğinin kurulması ile birlikte 61 230 da tarım alanı sulanabilir hale gelmiştir. Sulama Birliğinin sulama sistemlerini kurması ve işletmeye başlaması ile sulu tarım yapılan alanlar artmış ve bu duruma uyumlu şekilde şeker pancarı ekim alanları da ilk başlarda artmış, sonraki yıllarda su sorunlarından ekim alanları olumsuz etkilenmiştir. Şeker pancarı ekimi ve devamı konusunda üreticilerin farklı görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Bu konuda en etkili faktör, kuraklık ile birlikte daha çok sulama gereksinimi olması, diğeri ise, şeker pancarına alternatif olarak yetiştirilen ürünlerin de su isteği çok olan bitkiler olmasıdır.

Araştırma alanındaki üreticilerin yaklaşık %71.8'si şekerpancarı kotalarının düşük olduğunu ifade etmektedir. Ilgın ilçesinde yapılan bir çalışmada, kota işleminin kaldırılması veya belirlenen kotaların artırılması durumunda üreticilerin %72'sinin üretimi artırmak istediği görülmektedir (Eser ve Bahşi, 2020). Bu eğilim çalışma ile çok yakın çıkmıştır. Alpu ilçesinde yapılan çalışmada ise üreticilerin % 94.5'i kota uygulamasını "olumsuz" bulmuştur (Kepoğlu, 2008). Trakya bölgesinde yapılan bir çalışmada da üreticiler, kota uygulaması nedeni ile üretici üretebileceğinin çok altında şeker pancarı ürettiği belirtilmektedir (Tuğcu, 2009). C kotası uygulamasındaki fiyat düşüklüğünün sorun olarak belirtenlerin oranı ise % 92.3 tür. Araştırmada görüşme yapılan şeker pancarı üreticileri pazarlama sorunlarının bulunmadığını belirtirken, kota uygulamasını ise kendileri için büyük bir sorun olarak görmektedirler (98.7) (Çizelge 5). Sivas ilinde yapılan bir çalışmada ise; üreticilerin % 6,62'lik bir kesimi ise şeker pancarı tarımındaki kota uygulamasını savunmaktadırlar. Kota uygulamasını savunmalarında, kota uygulamasının kalkması ile birlikte; üretimde artışın olacağı ve buna bağlı olarak fiyatların azalacağı, ekonomik getirisinin yüksek olmasından dolayı şeker pancarı tarımından anlamayanların da bu tarıma yöneleceği görüşü hakimdir (Koç ve ark., 2018). Bu görüş çalışmaya katılan bazı üreticiler tarafından da dile getirilmiştir. Ancak diğer üreticiler ve komşuları rahatsız olur diye kayıtlara geçmesini de istememektedirler. Kullanılan tarım alanlarının üst üste ekilmesi de bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Üretici sayısının artmasıyla su probleminin daha da artacağı da ifade

edilmektedir.

Çizelge 5. Şeker Pancarı Üretiminde Kota Sorunlar

Zorluklar	Evet (Sayı)	Evet (%)	Hayır (Sayı)	Hayır (%)
Şeker Pancarı Kotası Düşük	112	71.8	44	28.2
C Kotası Fiyatı Düşük	144	92.3	12	7.7
Kota Sorunu Var	154	98.7	2	1.3
Kota Devri Sorunu Var	70	44.9	86	55.1
Pazarlama Sorunu Var	0	0.0	156	100.0
Nakliye Sorunu Var	6	3.8	150	96.2
Avans Sorunu Var	88	56.4	68	43.6
Tohum Sorunu Var	100	64.1	56	35.9

Şeker Kanununa göre A kotası pancar fiyatları; şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üretici ve/veya üretici temsilcileri arasında, pancar ekiminden önce, yıllık enflasyon oranı, üretici maliyetlerindeki artış, dünya pancar fiyatları ve alternatif ürün paritesi dikkate alınarak tespit edilmektedir. Genel olarak üreticiler A kotasından sattıkları şeker pancarından kazançları yüksek olurken, C kotasından satılan ürünün ancak maliyetini kurtardığını belirtmektedirler. (Erdal, 2005, Kaya, 2015, Tosun, 2016, Tosun ve Arslan, 2016; Anonim, 2021). Buna rağmen şeker oranına verilen primler ile bu kota türü bile bazen karlı olduğu söylenmektedir.

SONUÇ

Küreselleşmeyle birlikte meydana gelen değişimler ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda önemli dönüşümlere yol açmıştır. Bu değişimle tarım sektörü, özellikle de şeker pancarı üretimi ve şeker sanayi etkilenmiştir. Bu etkilenme sonucu şeker pancarı üretiminin de kota uygulaması gündeme gelmiş ve uygulanmaya başlanmıştır. Şeker yasası ile şeker politikasında önemli değişimler ortaya çıktığı görülmüştür. Serbest piyasa koşullarında şeker pancar fiyatları, üreticiler (birlikler) ve şeker fabrikaları arasında belirlenmektedir.

Araştırma alanındaki üreticiler kota uygulamalarını ciddi bir sorun olarak dile getirmelerine rağmen, örtülü olarak kota sistemini destekler niteliktedir. Bunun gerekçesi de her sulu tarım alanını kullanabilecek kişilerin (çiftçilerin) üretime kolaylıkla geçmesinin zorlaştırılmasıdır. Burada kota devrinin ve kişiler arasında kota geçişlerinin olduğu da görülmüştür. Sulama suyu tedarikinde sıkıntı olmaması durumunda üretimin sürekli artması eğilimi yüksektir. Mevcut tarım alanlarının en optimum şekilde üretim de kullanılması amaçlandığı görülmüştür.

Çalışma alanında kota uygulamalarının üretimi olumsuz etkilemediği görülmüştür. Üreticilerin girdilerde özellikle su temininde sorun yaşamamaları halinde üretimi devam ettirecekleri anlaşılmıştır.

Tarım alanlarının art arda aynı ürünün (şeker pancarı) üretiminin de toprağı yorduğu görüşü yaygındır. Açıklanan alım fiyatları ve desteklemeler yeterli düzeyde görülmektedir. Söküm ve nakliye de ciddi sorunların olmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırma alanındaki üreticileri üretim yapmaya devam etme eğilimindedirler. Şeker pancarı tarımının diğer sektörlerle olan katkısı da dikkate alındığında, sürdürülebilirliğinin sağlanması büyük bir önem taşıyacaktır.

Şekerpancarı üretimi toplum beslenmesinde ve ülke gıda sanayi bakımında hayati öneme sahip bir üründür. Som dönemlerde pandemi ile ortaya çıkan gıda arzındaki sorunlar da dikkate alındığında, şeker üretiminin önemi bir kez daha öne çıkmıştır.

Ülkemiz tarım üretimi ekonomisinde şeker pancarı, başta şeker üretimi olmak üzere, yan ürünlerin üretimi, alandaki istihdama katkı sağlaması ve dolaylı olarak diğer sektörlerle katkısı ile önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2020. Pankobirlik Sarıoğlan Şefliği Kayıtları.
- Anonim. 2021. https://www.turkseker.gov.tr/data/dokumanlar/2020_Sektor_Raporu.pdf. Erişim Tarihi: 2021.
- Arıkan, R., 2017. Araştırma Yöntem ve Teknikleri. Gözden Geçirilmiş 3. Basım. Ankara, Nobel Yayınları.
- Dikmen, F. H., Bozdağ, E. G., 2018. Türkiye’de Kamu Şeker Fabrikaları İçin Bir Etkinlik Analizi: 2003-2016. İşletme Araştırmaları Dergisi , 10 (3), 452-470.
- Döşer, B., 2019. İklim değişikliğinin İç Anadolu bölgesi’nde şeker pancarının tarımsal üretim ekonomisi üzerine olası etkileri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erdal, H., 2005. Türkiye Şeker Sanayinin Yapısı ve 4634 Sayılı Şeker Kanununun Değerlendirilmesi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Doktora Tezi. Ankara
- Erdinç, Z., 2017. Türkiye’de Şeker Sanayisinin Gelişimi ve Şeker Sanayisinde İzlenen Politikalar. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (AÜSBD), 3(17), 9-25.
- Eser, H., Bahşi, N., 2020. Konya ili Ilgın ilçesinde şeker pancarı üretim yapısı ve sorunları. Türk Tarım ve Teknoloji Dergisi, 8(1): 204-2013.
- Eştürk, Ö., 2018. Türkiye’de şeker sektörünün önemi ve geleceği üzerine bir değerlendirme. Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi, 2 (1) 2018, 67-81.
- Kaya, F., 2015. Küresel ve Bölgesel Şeker Politikalarının Türkiye Şeker Fabrikalarına Etkilerine Bir Örnek; Ağrı Şeker Fabrikası. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi (31), 41-61.
- Kepoğlu A., 2008. Şeker pancarında kota uygulamalarının şeker pancarı üretimine etkileri ve üreticilerin sosyo ekonomik durumlarında meydana gelen değişimler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koç, H, Bulut, İ. 2016. Türkiye şekerpancarı üretiminde Yozgat ilinin yeri ve önemi. Türk Coğrafya Dergisi, 67: 33-40.
- Koç, H, Ergün, A., Kartal, F., 2018. Sivas ilin’de şeker pancarı üreticilerinin sorunları ve çözüm önerileri. International journal of geophraphy and geophraphy education, 38, 247-265.
- Kuşçuoğlu Yılmaz, Ş., Uzgören, E., 2020. Şeker pancarında kota uygulamasının Kütahya şeker pancarı üretimine ve üreticilerin sosyo ekonomik durumlarına etkisi. Social Science Studies. Çilt; 8. Sayı:2, s.222-237.
- Şentürk, Ö., 2020. Ürün Raporu, Şeker Pancarı. Tarımsal Ekonomi ve Politikalar Geliştirme Enstitüsü. TEPGE Yayın No: 328
- Topcu, Y., Uzundumlu, A. S., Karadaş, K., 2012. Erzurum ilinde şekerpancarı üretim maliyeti. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi. 2(2, Ek:A): 41-50.
- Tosun, F., 2016. Şeker Pancarı ve Şeker, Ürün Raporu, Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü TEPGE, s. 1-17.
- Tosun, F., Arslan S., 2016. 4634 Sayılı Şeker Kanunu Sonrasında Türkiye Şeker Sanayinde Meydana Gelen Gelişmeler, Journal of Field Crops Central Research Institute, 2016, 25 (Special issue-2): 328-333
- Tuğcu, G., 2009. Pankobirliğin 4634 sayılı şeker kanunu çerçevesinde ülke şeker piyasasındaki yerinin şeker pancarı üreticisi açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Tekirdağ